

A 85 ÉVE SZÜLETETT ANDOR ÉVA OPERAÉNEKES-TANÁR EMLÉKÉRE¹ II.

Szerkesztette: Angelika Lippe

TANULÓI ÉVEK, PÁLYAKEZDÉS

1944 [...] „Édesapám vitt el Andor Ilonához zongorázni tanulni ötéves koromban. Nem azon a bizonyos első zongoraórán találkoztam vele, hanem már jóval korábban. A Vendel utcai Ranolder óvodába jártam hároméves koromtól, és egy alkalommal Ilonka néni, mint kórusvezető gyerekszereplőket keresett egy fellépésükhöz; ekkor én is a kiválasztottak közé kerültem. Ő javasolta nekünk, hogy okvetlenül tanuljak zenét. Szüleim boldogan beleegyeztek.” [...]

(P. Kovács Imre: Beszélgetés Andor Éva operaénekesssel – Köznevelés, 1992/12.18)

---

¹ Részletek (szöveg és képek) Angelika Lippe Nyílegyenesen c. Andor Éva emlékére szerkesztett könyvből (Magyar Állami Operaház 2017), míg a videók a Parlando számára válogatva a YouTube-ról valók. Ez az összeállítás az Andor Éva életútját bemutató sorozat 2. része. Az emlékezés sorozat 1. része a Parlando 2024/3.(májusi) számában jelent meg: [85 ÉVE SZÜLETETT és 10 ÉVE HUNYT EL Andor Éva \(Budapest, 1939. december 15. – 2014. május 16.\) Liszt Ferenc-díjas opera-énekes, egyetemi docens, tanszékvezető tanár. Részlet Angelika Lippe Nyílegyenesen – Andor Éva pályaképe c. könyvből \(Magyar Állam Operaház, 2017\)](#)

1946 [...] „karácsonyán először szerepelt az Operaházban. A Nagykarácsony éjszakája című népi játékban lépett föl. Majd egy-két év múltán már rendszeresen hallottuk a rádióból. Kórusban énekelt, szólózott, olykor naponta többször is; tizenegyedik évétől fogva ebből élt, ezzel kereste mindennapi kenyerét. Korán lett felnőtt, gyerekkora jóformán nem is volt; a lazítás, az elengedettség, a jótékony lustálkodás és báméskodás öröme hiányzott az életéből. Állandó felelősségtudat hajtotta és hajtja ma is. Jó idegei mégsem hagyták cserben soha: nem lámpalázás és önkontrollja mindig elevenen működik.” [...]

(Részlet Gách Marianne írásából: A hét portréja Andor Éváról – Lírai szerepkörben... - Film Színház Muzsika, 1968)

[...] „Andor Ilona növendékeit hívták mindenhová énekelni, szerepelni. Hogy micsoda varázsereje lehet egy zseniális tanárnak!... Bátor voltam, mind több feladatot kaptam, szinte mindennap szerepeltem a rádióban. „Ügyes ez a kislány!” – mondták, én pedig majd kibújtam a bőrömből, hogy együtt játszhatok Pártos Erzsivel, Kiss Manyival, Uray Tivadarral, Gózon Gyulával, Berky Lilivel, Ruttkai Évával meg Miska bácsival, akivel tíz-tizenöt éven át nyitogattuk azt a bizonyos lemezesládát. Azt, hogy érthetően tudtam megszólalni a színpadon, elsősorban nekik köszönhetem. Hálás vagyok a sorsnak, mert megadta nekem ezt a lehetőséget. Meg azt, hogy a tanítóképző növendékeként végig énekelhettem a Bárdos-, Kodály-, Bartók-kórusműveket.” [...]

(Harangozó: Lemezesládától a jubileumig - Pesti Riport, 1994/10)

1951 Kadosa Pál Huszti kaland című történelmi vígoperájából a színpadi bemutató előtt készült stúdiófelvételen Péter diák szerepét a 12 éves Prácser Éva énekli.

1955 [...] „Prácser Éva két hosszú, szőke hajfonata csakúgy világít az énekkarban. Szép hangja akkora terjedelmű, hogy nemcsak szopránt énekel, hanem mezzót meg altot is. Hatéves kora óta jár ebbe az iskolába [Vendel utcai tanítóképző], mindig kitűnő rendű. Az a vágya, hogy az iskolai tanítás mellett tovább tanuljon énekelni. Aztán majd elválik, tanító marad-e vagy operaénekesnő lesz-e belőle...” [...]

(Részlet Gách Marianne írásából: A hét portréja Andor Éváról – Lírai szerepkörben... - Film Színház Muzsika, 1968)

[...] „Hallgattam édesanyámra, aki a biztos kenyérkereset reményében minél előbb oklevelet szeretett volna látni lánya kezében; ezenkívül Andor Ilona iránti szeretetből, csodálatból iratkoztam be a képzőbe. Hogy környezetében maradhassak, amíg tanulok. Ő volt az én zenei nevelőanyám, neki köszönhetek mindent, általa lettem az, aki vagyok. [...] Kodály is tisztelte, elismerte Andor Ilona munkásságát. Első feleségével, Emma asszonnyal gyakran eljött hozzánk a Vendel utcába, iskolai hangversenyeinkre. Micsoda kitüntetés volt ez nekünk! Egy külvárosi iskolai kórus koncertjein ott ült a csodált Mester az első sorban! És a műsor után elbeszélget velünk, tanulókkal is, és tanácsokat ad. Kodály Zoltán ugyanis végtelenül szerette a gyerekeket.” [...]

(P. Kovács Imre: Beszélgetés Andor Éva operaénekesssel – Köznevelés, 1992/12.18)

Kodály tanár úr látogatása Andor Ilona kórusánál – Ilonka néni mellett Prácser Éva

[...] „Engem a siketnéma nagyanyám nevelt gyerekkoromban, mert özvegy édesanyám tisztviselőként keményen dolgozott naphosszat azért, hogy a családot eltartsa. Ez minden, csak nem zenei indíttatás hazulról – ugye? Viszont, ha valakitől, a drága emlékű Andor Ilonka nénitől megkaptam a zenei indíttatást... [...] mi, kórustagok mind rajongtunk érte. De tisztelték őt a muzikusok is, hogy csak két nevet mondjak: Kodály, aki a neki írott és dedikált kórusművét személyesen vitte el és adta át a lakásán. Vagy Benjamin Britten, aki az Edinburghi Fesztiválra személyesen hívta meg, a kórusal együtt persze.” [...]

(Bedő Ildikó: Andor Éva - Taps, 1988/09)

A tanítóképzős Práczser Éva fotója és diplomája

1958 június 12-én színjeles eredménnyel tanítóképzői érettségi vizsgát tett, és sikeresen felvételizett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola énektanszakára.

Tárgy	Dátum	Témák	Értékelés
Életrajz	3	Életrajz	jéles
Horváth Gyula	4	Horváth Gyula	jéles
Korreguláció	1	Korreguláció	jéles
Magyar nyelv	2	Magyar nyelv	jéles
Mikó András	1	Mikó András	jéles
Hangjegyzés	2	Hangjegyzés	jéles
Szendrey Karper	2	Szendrey Karper	jéles
Szentpál Olga	2	Szentpál Olga	jéles
Népzene	1	Népzene	jéles
Ádám Jenő	1	Ádám Jenő	jéles
Órai nyelv	2	Órai nyelv	jéles
Komár Pál	2	Komár Pál	jéles
Harmat Artúr	3	Harmat Artúr	jéles
Maros Rudolf	3	Maros Rudolf	jéles
Varró Katal	3	Varró Katal	jéles
Hegyi Erzsébet	2	Hegyi Erzsébet	jéles
Maros Rudolf	1	Maros Rudolf	jéles
Szendrey Karper	1	Szendrey Karper	jéles

Práczser Éva zeneakadémiai leckekönyve, 1958 /59.tanév

Zeneakadémiai tanárai: Hoór-Tempis Erzsébet, Varasdy Emília, Mikó András, Szendrey-Karper László, Szentpál Olga, Ádám Jenő, Komár Pál, Harmat Artúr, Hegyi Erzsébet, Maros Rudolf, Varró Katal

1961 Az első nagyszínpadi főszerep: a Szegedi Szabadtéri Játékok meghívására Kacsóh János vitéz című daljátékában Iluskát alakítja.

Andor Éva és Oszvald Gyula az 1961. évi Szegedi Szabadtéri Játékok János vitéz előadásának főszereplői

Iluskaként Kacsóh Pongrác János vitéz c. daljátékában Cs- Németh Lajossal
(Szegedi Szabadtéri Játékok, 1961)

A fotókat készítette: [Keleti Éva](#) (MTVA Sajtó- és Fotóarchívum)

[...] „Akkor javasolták, hogy a nehezen kiejthető Prácser név helyett válasszak valamilyen könnyen megjegyezhető-kiejthető vezetéknevet. Szeretett tanárnőm iránti tiszteletből, s természetesen az ő beleegyezésével lettem Andor...” [...]

(Harangozó: Lemezesládától a jubileumig – Pesti Riport, 1994/10)

„Andor Éva szép ígéret, kellemes lírai szopránja máris figyelmet kelt”
(Szenethegyi István kritikája Iluska megformálójáról)

1962 [...] „A közreműködő főiskolás énekesek közül feltűnt [...] Andor Éva nagyon muzikális, poétikus Gilda-alkítása...” [...]

(Kertész Iván: Operavizsga – Muzsika, 1962/9)

Gyimesi Kálmánnal a Rigolettóban

1963 A Rádió Dalszínháza címen alakult, klasszikus és kortárs operettek rádiós adaptációit bemutató zenei műhely már első évadjában öt szerepre kérte fel a még főiskolás Andor Évát, aki így a műfaj csillagainak társaságában tette meg pályakezdő lépéseit. (A sorozat 1973-ig tartó sikertörténetének számos további produkciójában is vezető szerepet kapott; rádiós pályafutásának kiemelkedő állomása volt többek között Ránki György Pomádé király új ruhája című zenés komédiája, amelyben Dzsufi bravúrszólamát bízták rá.)

Ugyanebben az évben már az Operaházba is meghívták: mint „f. h.” [főiskolai hallgató] Mozart Figaro házassága című művében Fanchette szerepében debütált.

[...] „Zenekari ülőpróbát tartottak az Operaház színpadán. Már mindenki elfoglalta a helyét: hátul az énekkar, elől a szólisták, s szemben velük, az árokban a hangszeresek. Halk zsongás, kottalapok zizegése, várakozás – még egy perc, és belép a karmester. S akkor a magánénekesek sorából hirtelen feláll egy ismeretlen szőke kislány, megilletődötten körbenéz és csengő hangon azt mondja:

– Tisztelt művésznők és művész urak, nagy kitüntetés számomra, hogy

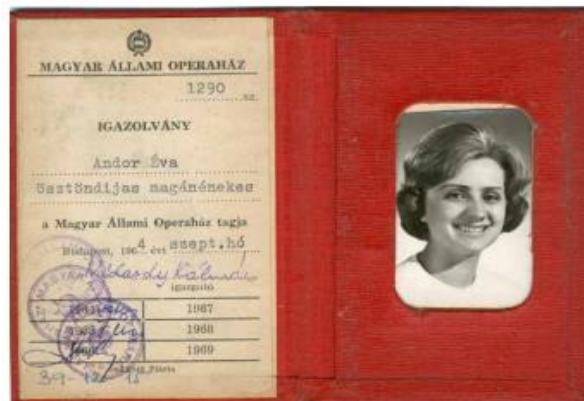

mától fogva önök mellett és önök között, az ország legkiválóbb muzsikusaival együtt dolgozhatok. Engedjék meg, hogy bemutatkozzam: Andor Évának hívnak.

[...] megtapsolták, s ezzel elkezdődött ragyogóan felívelő operai pályafutása.” [...]

(Részlet Kerényi Mária írásából – Új Tükör, 1983/12)

1964 július 17-én jeles államvizsgaeredménnyel operaénekesi és ének-művésztanári oklevelet kap. Szeptembertől a Magyar Állami Operaház ösztöndíjas magánénekes, igazolványát első igazgatója, Nádasy Kálmán írja alá.

Operaházi igazolványa

1965 Házasságot köt Vadász Gyula rendezővel.

Andor Éva és Vadász Gyula

ANDOR ÉVA YOUTUBE FELVÉTELEIBŐL:

Mozart: A varázsfuvola - Pamina áriája - Andor Éva (4:30)

Mozart: Die Zauberflöte - Pamina's aria: Ach, ich fühl'

Beethoven: Fidelio - Marcellina áriája (Andor Éva) (4:06)

"O wär' ich schon mit dir vereint"

Vezényel: Ferencsik János

Andor Éva - És mégis, mégis (3:35)

Részlet Szirmai Albert Mézeskalács c. operettjéből.

Palcsó Sándor Andor Éva - Te kis angyal, édes angyal (3:50)

Részlet Szirmai Albert Mágánás Miska c. operettjéből.

Állami áruház - kettős (Andor Éva, Bende Zsolt) (3:26)

Kerekes János: Állami áruház - Egy kis szív kell... - Andor Éva, Bende Zsolt